

„Halo, tu Archiwum!” 2019 – druga edycja wydarzenia edukacyjnego Archiwum Narodowego w Krakowie

W 2018 r. Archiwum Narodowe w Krakowie przeprowadziło po raz pierwszy wydanie edukacyjne „Halo, tu Archiwum!” obejmujące serię spotkań, prelekcji i warsztatów, przeznaczonych dla grup szkolnych i osób prywatnych¹. Z uwagi na duże zainteresowanie, jakim cieszyła się jego pierwsza odsłona, w 2019 r. zorganizowana została druga edycja.

Wydarzenia związane z „Halo, tu Archiwum!” 2019 odbywały się w terminie 21 listopada – 12 grudnia 2019 r. we wszystkich oddziałach i ekspozyturach Archiwum, tj. centrali w Krakowie (29–30 listopada), oddziałach w Bochni (25 listopada), Nowym Sączu (21–22 listopada), Tarnowie (9 grudnia), ekspozyturach w Nowym Targu (11–12 grudnia) i Spytkowicach (4 grudnia). Partnerami Archiwum w tym przedsięwzięciu byli: Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej oraz Miejski Dom Kultury w Bochni. Podobnie jak w ubiegłym roku udział we wszystkich spotkaniach był bezpłatny i otwarty, dla grup obowiązywały wcześniejsze zapisy.

Tegoroczna oferta w porównaniu do 2018 r. została zdecydowanie poszerzona, obejmując większy i bardziej różnorodny zakres tematów². Spotkania były poświęcone: pamięci rodzinnej – warsztaty „Walizka ze strychu, czyli odkrywamy rodzinne tajemnice” (Karolina Gołąb-Malowicka, Małgorzata Klimas), „Drzewo – sadzimy czy tworzymy? Warsztaty genealogiczne” (Zofia Sitko, Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej); historii odkrywanej przez pryzmat nauk pomocniczych (sfragistyki, heraldyki, paleografii i epigrafiki) – warsztaty „Strażnicy dokumentów – tajniki dawnych pieczęci” (Anna Sokół), „Herb, czyli opowieść bez słów” (Aldona Warzecha), „Pióro, skóra i atrament. Jak dawniej pisano i jak to dziś odczytać” oraz „Napisy trwałe jak kamień. Gdzie ich szukać i jak odczytać” (Anna Sokół, Aldona Warzecha). Kolejne przybliżyły: warsztat i metody badawcze historyka – prelekcje „Budynki, które widziały przeszłość. Jak odtwarzać historię krakowskiej kamienicy” (Kamila Follprecht), „Mała ojczyzna. Badania nad historią lokalną – praktyczne informacje na temat poszukiwań” (Tomasz Wroński), „Źródła historyczne i kilka słów o sekretach w nich ukrytych” (Agnieszka Gicala) oraz historie lokalne – warsztaty i prelekcje „Wojna zaczęła się w Tarnowie... i nie tylko – materiały do dziejów historii lokalnej w archiwach” (Anna Drąg-Sukiennik), „Nowy Targ w dokumencie”, czy też „Początki hokeja w Nowym Targu” (Izabela Watycha), „U »źródła« Spytkowic” (Joanna Jagiełło), „Sławni ludzie w Bochni. Aktorzy, malarze, literaci” (Zo-

¹ Anna Sokół, Aldona Warzecha, „Halo, tu Archiwum” 2018 – wydarzenie edukacyjne Archiwum Narodowego w Krakowie, „Krakowski Rocznik Archiwalny” 2018, t. 24, s. 313–315; pełny program pierwszej edycji spotkań – zob. <http://dawnepismo.ank.gov.pl/pl/halo-tu-archiwum-i-nowe-warsztaty-dawne-go-pisma> (odczyt: 01.03.2020).

² Pełny program drugiej edycji „Halo, tu Archiwum” 2019 – zob. <https://ank.gov.pl/halo-tu-archiwum-2019/> (odczyt: 01.03.2020).

fia Sitko, Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej). Oprócz tego, podobnie jak w pierwszej edycji wydarzenia, prezentowano wiedzę o archiwum i pracy archiwistów, w tym o wykorzystaniu w niej nowoczesnych narzędzi – warsztaty i prelekcje „Mały archiwista – moja pierwsza wizyta w archiwum” (Agnieszka Filipek, Agnieszka Jeleń), „Archiwum – zachować dla pokoleń” (Ewa Kolasa, Barbara Sołtys), „Nie taki diabeł straszny, jak go malują, czyli jak szukać, żeby znaleźć” (Kamil Marszałek), „Archiwa rodzinne skarbnicą pamięci” (Janina Kęsek, Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej). W tym roku specjalną propozycję skierowano do seniorów – były to spotkania „Opiszmy PRL” (Sylwester Rękas). W ich trakcie nowosądeczanie uczyli się opisywać fotografie i pomagali archiwistom w rozpoznaniu wydarzeń i miejsc uwiecznionych na zdjęciach w okresie, który mogli pamiętać z młodości.

W Krakowie rozpoczęcie wydarzenia w dniu 30 listopada 2019 r. połączono z zakończeniem zorganizowanej przez Archiwum wystawy plenerowej „650 lat herbu miasta Krakowa”. Dzięki temu program został wzbogacony o wykład dr. hab. prof. UJ Zenona Piecha, poświęcony dziejom herbu Krakowa wraz z oprowadzeniem po ekspozycji. Tego samego dnia przeprowadzono otwarte warsztaty heraldyczne przeznaczone dla dzieci z rodzicami, generujące współdziałanie i aktywność wszystkich członków rodziny – uczestników spotkania. Taka formuła zajęć była nowym elementem w ofercie „Halo, tu Archiwum!”.

Spotkania edukacyjne odbyły się w siedzibach Archiwum lub zostały zorganizowane w miejscowych szkołach (ze względu na brak możliwości lokalowych takie rozwiązanie przyjęto w Tarnowie i Nowym Targu). Natomiast w Bochni zajęcia miały też miejsce w pomieszczeniach udostępnionych przez partnerów, tj. w Domu Bochniaków (Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej) i Miejskim Domu Kultury.

W ciągu dziewięciu dni odbyło się 60 spotkań edukacyjnych, w których wzięło udział 1 188 uczestników³, od najmłodszych grup przedszkolnych, przez uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, po studentów uczelni wyższych, osoby dorosłe (w tym kilkudziesięciu nauczycieli) i seniorów. Cztery z ww. spotkań przeprowadziły osoby reprezentujące Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej (Janina Kęsek i Zofia Sitko), pozostałe 56 pracownicy Archiwum.

Dla wszystkich biorących udział w spotkaniach przygotowano materiały warsztatowe i karty pracy, wykorzystane w trakcie zajęć jako pomoce dydaktyczne, utrwalające zdobytą wiedzę. Uczestnicy otrzymali również materiały informacyjno-promocyjne na temat Archiwum i samego wydarzenia „Halo, tu Archiwum!”, dla którego w tym roku przygotowano specjalne materiały promocyjne (plakaty, ulotki, teczki, notesy, ołówki i cukierki). Dzięki nim wydarzenie zyskało atrakcyjną identyfikację wizualną, ma ona szansę stać się jego znakiem rozpoznawczym również w kolejnych latach.

Oferta Archiwum, podobnie jak w zeszłym roku, spotkała się z ogromnym zainteresowaniem, co sprawiło, że zorganizowano sześć dodatkowych spotkań poza planowanym harmonogramem, skorzystały z nich grupy, dla których zabrakło miejsca. Ponadto już po zakończeniu cyklu z kilku małopolskich szkół wpłynęły do Archiwum prośby o przeprowadzenie w szkołach wybranych warsztatów z tegorocznego programu spotkań.

³ Dla porównania w trakcie pierwszej edycji wydarzenia przeprowadzono 47 spotkań, w których uczestniczyło 915 osób.

Uczestnicy zajęć wyrażali pozytywne opinie o ofercie „Halo, tu Archiwum!”, dzieci biorące udział w warsztatach często reagowały entuzjastycznie. Dla organizatorów wydarzenia i prelegentów szczególnie ważne były opinie nauczycieli i opiekunów grup szkolnych. Potwierdzili oni, że tematy poruszane w trakcie warsztatów i prelekcji mogą być przez nich wykorzystane w pracy dydaktycznej, a wiedza zdobyta przez uczniów podczas spotkań w Archiwum będzie stanowiła podbudowę dla kolejnych lekcji w szkole. Dydaktycy zwracali także uwagę na atrakcyjność warsztatowej formy zajęć dla nich i ich podopiecznych. Opiekunowie grup wielokrotnie zadawali pytanie, czy tego typu spotkania edukacyjne będą kontynuowane i sygnalizowali chęć udziału w kolejnych edycjach „Halo, tu Archiwum!”. Co szczególnie cenne, zanotowano ponowne wizyty nauczycieli, którzy uczestniczyli w pierwszej edycji „Halo, tu Archiwum!”, tym razem z kolejnymi rocznikami uczniów.

Dzięki realizacji „Halo, tu Archiwum!” 2019 ponownie udało się przedstawić Archiwum jako instytucję przyjazną, ciekawą i nowoczesną. Powtórne wizyty nauczycieli dowodzą wzrostu rozpoznawalności oferty edukacyjnej Archiwum i samej instytucji wśród dydaktyków, wypracowanej dzięki pierwszej edycji wydarzenia. Propozycja „Halo, tu Archiwum!” znowu spotkała się z dużym zainteresowaniem i ciepłym przyjęciem, co potwierdza zapotrzebowanie na tego typu aktywność i jest dobrym prognostykiem dla przyszłych inicjatyw. „Halo, tu Archiwum!” w przeciągu ostatnich dwóch lat stało się niewątpliwie sztandarowym przedsięwzięciem świadczącym o zaangażowaniu Archiwum w działalność edukacyjną.

*Anna Sokół, Aldona Warzecha
Archiwum Narodowe w Krakowie*